

vet sagt, at man har faa tid truffet paa Ansøgninger, som vare anbefalede af Sogneforstanderskabet og dog ikke bleve bevilgede, ja at undertiden anbefaler Sogneforstanderskabet netop een Mand blandt flere Ansøgere, og en anden faaer det; men det vil ingenlunde lade sig afhjælpe ved, at Erklæringerne blive meddeelte. Saaledes som det er udviklet i den Betænkning, som det under forrige Sæssion heri Landsstinget nedsatte Udvalg afgav, kan det være overmaade naturligt og rigtigt, at, hvad der bliver anbefalet af Sogneforstanderskabet, dog ikke bliver bevilget; thi Sogneforstanderskabet kan blot bedømme Spørgsmaalet, om Bevilling kan meddeles eller ikke, fra sit Standpunkt. Det kan med Hensyn til Sognets Interesse være rigtigt, at saadanne Bevillinger meddeles, men det kan med Hensyn til andre Interesser, som ogsaa bør komme i Betragtning, være urigtigt. Det er ligeledes meget naturligt, at et Sogneforstanderskab kan anbefale en Mand til en Bevilling, medens Dyrigheden eller Regjeringen kan finde en anden mere kvalificeret til at faae den; dersom Sogneforstanderskabet f. Ex. fornemmelig anbefalede en Mand, fordi han havde haft længere hjemme eller var født i Sognet, fremsor en anden, saa er det dog virkelig ikke Noget, der kan binde vedkommende Dyrighed, eller hvis det anbefaler en Mand, fordi han er saa uformuende, fordi han ellers vil være udsat for at falde Fattigvæsenet til Byrde, saa kan der hos vedkommende Dyrighed ofte gjøre sig andre Betragtninger gjældende mod, at han egner sig dertil. Dersom der saaledes f. Ex. er Spørgsmaal om Bevilling til Krohold, Høkerhandel o. desl., saa kan der være Spørgsmaal, om vedkommende Ansøger ikke er altfor uformuende, om han er istand til at drive den Næring, han søger Bevilling til, med nogenlunde Kraft, om han ikke fristes til at gjøre sig ulovlige Fordele eller paa anden Maade overtræde Lovene. Det, man vil have ved denne Lov, faaer man altsaa aldeles ikke, og den Misfornøielse, der er yttret over, at ikke Alt bevilges, som er anbefalet af den Myndighed, som nærmest og fortrinnsvis skal høres, — en Misfornøielse, hvorom man kun har yttret sig i Almindelighed, uden at opgive noget særegent Til-

fælde, hvori den skulde være forekommet — har altsaa aldeles Intet at betyde, fordi den er blottet for al Grund. Naar det siges, at de Vidtløftigheder, der ville fremkomme i Sager angaaende Næringsbevillinger derved, at Erklæringerne meddeles de Vedkommende, i alt Fald have deres Rod i vor urigtige Lovgivning angaaende Næringsforholdene, saa er det dog vist, at saalænge man har denne Lovgivning og ikke seer sig istand til at paavise, hvorledes man skulde skaffe sig en bedre, beholder den dog ligesuldt sin Gyldighed, om den ogsaa i flere Henseender maatte være mere eller mindre feilfuld. Forresten er det langtfra, at jeg vil paastaae, at vor Næringslovgivning ikke kunde trænge til Forbedring i mange Retninger; men man kommer derfor dog ikke videre med sige almindelige Udtalelser om, at Lovgivningen er ufuldkommen, selv om man nærmere paaviser i hvilken Retning, naar man ikke ved Siden deraf seer sig istand til at gjøre Forslag til en bedre Lovgivning. Det er vist, at naar der er Spørgsmaal om at ordne Næringslovgivningen, er der to Klipper, man maa tage sig vel i Agt for. En absolut ubunden Næringslovgivning, hvorved Enhver kan drive et hvilket som helst Erhverv, han vil, har sine store Betænklichkeiten; det kan let føre til et talrigt Proletariat, det er desuden Noget, som efter Alt, hvad man har erfaret saavel i ældre som i nyere Tider, ikke kan være Folkets Duffe. Det er en gammel Erfaring, at det altid har været Regjeringerne, som efterhaanden have stræbt at indføre Næringsfrihed og altid idetmindste i ældre Tider har fundet den største Modstand i Communerne. Det er den ene Klippe. Den anden Klippe er den, at vor Næringslovgivning er saa begrændset, at man derved vilde hindre Mange fra at drive Næring. Dersom man vil holde over alle disse gamle Laugsløve, og ikke vil hjemle Afgang til Undtagelser derfra, vilde Udviklingen i mange Forhold gaae tilbage; og jeg troer, at hvor stor Misfornøielse der end tidligere har været med de Undtagelser, der gjøres, saa vilde den almindelige Misfornøielse blive endnu større, hvis ikke Undtagelser kunde gjøres. Derimod er det vist, at det fra mange Sider vilde blive optaget med stor Tilfredshed, hvis